

Rozjímání
s papežem
Františkem

velikonoční doba 2023

Zelený čtvrtek

Slyšeli jsme, co Ježíš při poslední večeři udělal. Je to gesto na rozloučenou. Je to jako odkaz, který nám nechává. On je Bůh a stal se služebníkem, naším sluhou. To je jeho dědictví. Také my si máme vzájemně sloužit. Ježíš se vydal touto cestou z lásky a také my se máme vzájemně milovat, sloužit si a být v lásce. To je dědictví, které nám Ježíš zanechává. Gesto umývání nohou, které činí, je symbolické. Vykonávali je otroci, sluhové. Myli nohy stolovníkům, lidem, kteří přicházeli na oběd nebo na večeři, protože v té době byly cesty prašné. Když vstoupili do domu, bylo nutné umýt si nohy. Ježíš činí toto gesto, tuto práci a službu, která náležela otrokům a sluhům. Nechává nám to jako dědictví. Máme si navzájem sloužit. Církev proto dnes, kdy se připomíná Poslední večeře, při které Ježíš ustanovil eucharistii, při obřadech také činí toto gesto umývání nohou. Připomíná nám, že máme být jeden druhému služebníkem. Všichni ve svém srdci mysleme na druhé a mysleme na ně v lásce, jakou nám Ježíš přikazuje. Mysleme také na to, jak můžeme druhým lépe sloužit, protože to od nás Ježíš chtěl.

(Homilie papeže Františka na Zelený čtvrtek, 17.4.2014)

Velký pátek

Bůh vložil na Ježíšův kříž veškerou tíhu našich hříchů, všechny nespravedlnosti vycházející z každého Kaina proti jeho bratru, veškerou hořkost zrady Jidáše i Petra, veškerou marnivost zpupných, veškerou aroganci falešných přátel. Byl to kříž těžký jako noc opuštěných lidí, těžký jako smrt drahých lidí, těžký, protože obsahuje veškerý zmar smrti. Přesto je však také křížem slavným jako jitra po dlouhé noci, protože znázorňuje veškerou Boží lásku, která je větší než naše ničemnosti a naše zrady. V kříži vidíme zrudnost člověka, který se nechává vést zlem. Ale vidíme také nezměrnost Božího milosrdenství, které s námi nejedná podle našich hříchů, ale podle svého milosrdenství.

V Ježíšově kříži vidíme, ba téměř se dotýkáme Lásky věčně nás milující; v kříži se cítíme „syny“, a ne „věcmi“ nebo „předměty“, jak prohlašuje svatý Řehoř Naziánský, který se obrací ke Kristu touto modlitbou: „Kdyby nebylo tebe, můj Kriste, byl bych konečným tvorem. Narodil jsem se a cítím, jak se rozpadám. Jím, spím, odpočívám a kráčím, jsem nemocný a uzdravuji se. Doráží na mne bezpočet žádostí a soužení, těším se ze slunce a plodů země. Potom umírám a tělo se stává prachem jako u živočichů, kteří nemají hříchu. Co však mám navíc v porovnání s nimi? Nic, ne-li Boha. Kdyby nebylo tebe, můj Kriste, byl bych konečným tvorem. Náš Ježíši, veď nás od kříže ke zmrtvýchvstání a uč nás, že poslední slovo nebude mít zlo, nýbrž láska, milosrdenství a odpuštění. Kriste, pomoz nám opět zvolat: „Včera jsem byl ukřižován s Kristem, dnes jsem s ním oslaven. Včera jsem s ním zemřel, dnes jsem s ním naživu. Včera jsem s ním byl pohřben, dnes jsem s ním vstal z mrtvých.“

A nakonec všichni společně vzpomeňme na nemocné a na všechny opuštěné lidi obtížené křížem, aby našli ve zkoušce kříže sílu naděje, naděje vzkříšení a Boží lásky.

(Promluva papeže Františka při křížové cestě
na Velký pátek, 18.4.2014)

Bílá sobota (velikonoční vigilie)

Evangelium o zmrtvýchvstání Ježíše Krista začíná cestou žen ke hrobu na úsvitu den po sobotě. Jdou ke hrobu vzdát poctu Pánovu tělu, ale nacházejí otevřený a prázdný hrob. Mocný anděl jim řekl: „Vy se nebojte!“ (Mt 28,5) a přikazuje jim, aby šly a doručily učedníkům zprávu: „Byl vzkříšen z mrtvých. Jde před vámi do Galileje.“ (Mt 28,7) Ženy hned běží a cestou potkají samotného Ježíše, který jim jde vstříc a říká: „Nebojte se. Jděte a oznamte mým bratřím, ať odejdou do Galileje. Tam mě uvidí.“ (Mt 28,10) Nemějte strach, nebojte se – tento hlas dodává odvahy k otevření srdce, aby přijalo tuto zvěst.

Po Mistrově smrti se totiž učedníci rozptýlili; jejich víra se narušila, zdálo se, že vše skončilo, zhroutily se jistoty, zhasly naděje. Avšak zpráva, kterou jim oznámily ženy, třebaže byla neuvěřitelná, je zasáhla jako blesk ve tmě a začala se šířit: Ježíš vstal z mrtvých, jak předpověděl. Také příkaz, aby šli do Galileje, slyšely ženy dvakrát. Nejprve od anděla, pak i od Ježíše samotného: „Ať odejdou do Galileje. Tam jej uvidí.“ Nebojte se a jděte do Galileje.

Galilea je místem prvního povolání, kde se vše začalo! Tam se mají vrátit, na místo prvního povolání. Tam, k jezeru, kde jako rybáři spravovali sítě, když přišel Ježíš, povolal je a oni zanechali všeho a šli za ním (srv. Mt 4,18–22).

Vrátit se do Galileje znamená znovu všechno projít, počínaje křížem a vítězstvím. Beze strachu. Nebojte se. Znovu pochopit kázání, zázraky, nové společenství, nadšení a selhání, včetně zrady. Znovu chápat všechno, počínaje cílem, který je novým začátkem, svrchovaným skutkem lásky.

Každý má u počátků své cesty s Ježíšem svoji Galileu. „Jít do Galileje“ znamená něco krásného, znamená znovu objevit svůj křest jako živý zdroj, čerpat novou energii z kořenů naší víry a naší křesťanské zkušenosti. Vrátit se do Galileje znamená především vrátit se tam, k onomu žhnoucímu bodu v počátku cesty, kdy se mne dotkla milost Boží. Touto jiskrou mohu rozlítit oheň dnes, každý den a nést hřejivost a světlo svým bratřím a sestřím. Tato jiskra zažihá pokornou radost, radost, která neuráží bolest a zoufalství, radost dobrou a mírnou.

Také v životě křesťana nastává po křtu jiná, více existenciální „Galilea“: zkušenost osobního setkání s Ježíšem Kristem, který mne povolal následovat jej a podílet se na jeho poslání. Vrátit se do Galileje v tomto smyslu znamená opatrovat v srdci živou památku tohoto povolání, kdy se Ježíš ubíral mojí

cestou, milosrdně na mne shlédli a požádali, abych jej následoval. Vrátit se do Galileje znamená znovu se upamatovat na onu chvíli, ve které se jeho oči zkřížily s mými očima, chvíli, v níž mi dal pocítit, že mne má rád.

Dnes, tuto noc si každý z nás může položit otázku: co je mou Galileou? Jde o to upamatovat se, připomenout si. Kde je moje Galilea? Pamatuji si ji? Zapomněl jsem na ni? Hledej ji a najdeš, tam tě čeká Pán. Šel jsem cestami a stezkami, které mne vedly k jejímu zapomnění? Pane, pomoz mi: řekni mi, co je mojí Galileou! Víš, že se tam chci vrátit a nechat se obejmout tvým milosrdenstvím. Nemějte strach, nebojte se vrátit do Galileje.

Evangelium je jasné: je třeba se tam vrátit, aby bylo možné spatřit vzkříšeného Ježíše a stát se svědky jeho vzkříšení. Není to návrat zpět, není to stesk. Je to návrat k první lásce, abychom přijali oheň, který Ježíš ve světě rozžehl, a nesli jej všem až na konec země. Vraťte se do Galileje beze strachu.

„Galilea pohanská“ (Mt 4,15; Iz 8,23): horizont Zmrtvýchvstalého, horizont církve, touha po intenzivním setkání... Dejme se na cestu!

(Homilie papeže Františka při velikonoční vigílii, 19.4.2014)

Neděle vzkříšení

Christus surrexit, venite et videte!

Drazí bratři a sestry, požehnané Velikonoce!

V církvi rozptýlené po celém světě zní andělova zvěst ženám: „Vy se nebojte, vím, že hledáte Ježíše, ukřižovaného. Není tady. Byl vzkříšen... Pojdte a podívejte se na to místo, kam byl položen.“ (Mt 28,5–6) Toto je vrchol evangelia, povýtce dobrá zvěst: Ježíš, ukřižovaný, byl vzkříšen! Tato událost je základem naší víry a naděje: kdyby Kristus nevstal z mrtvých, křesťanství by bylo bezcenné; veškeré poslání církve by postrádalo svůj podnět, protože odtud vyšlo a stále vychází. Poselství, které křesťané nesou světu, říká: Ježíš je vtělená Láska a zemřel na kříži pro naše hříchy, ale Bůh Otec jej vzkřísil a učinil Pánem života a smrti. V Ježíši Láska zvítězila nad nenávistí, milosrdenství nad hříchem, dobro nad zlem, pravda nad lží, život nad smrtí. Proto říkáme všem: „Pojďte a podívejte se!“ V každé lidské situaci poznamenané křehkostí, hříchem a smrtí je dobrá zvěst nejenom slovem, ale svědectvím nezištné a věrné lásky. Je vyjitím ze sebe vstříc druhému, je to přebývání nablízku tomu, kdo je zdrcen životem, sdílení spolu s tím, kdo se ocitl v nouzi, je to zůstávání po boku toho, kdo je nemocen, starý nebo odstrčený... „Pojďte a podívejte se!“ – Láska je silnější, Láska dává život, Láska umožňuje, aby na poušti rozkvetla naděje.

S touto radostnou jistotou v srdci se nyní obracíme k tobě, Vzkříšený Pane! Pomoz nám hledat tě, abychom tě všichni mohli potkat, vědět, že máme Otce, a necítit se jako sirotci; kéž tě můžeme mít rádi a klanět se ti. Pomoz nám odstranit metlu hladu, ztíženého konflikty a nezměrným plýtváním, jehož jsme spoluviníky. Uschopni nás chránit bezbranné, zvláště děti, ženy a staré lidi, jež jsou někdy vykořisťováni a opouštěni. Umožni nám pečovat o bratry, kteří strádají mnoha nemocemi, jež se šíří také netečností a extrémní chudobou. Utěš ty, kteří dnes nemohou slavit Velikonoce spolu se svými drahými, protože byli neprávem vytrženi ze svých citových vazeb, jako četní lidé, kněží i laici, kteří byli uneseni v různých částech světa. Povzbuď ty, kteří opustili svoji vlast, aby šli na místa, kde se mohou nadít lepší budoucnosti, žít svůj život důstojně a také vyznávat svobodně svoji víru. Prosíme tě, oslavený Ježíši, učiň přítrž každé válce i každé velké či malé, staré či nové nevraživosti! Snažně tě prosíme zvláště za milovanou Sýrii, aby ti, kdo trpí v důsledku konfliktu, mohli obdržet nezbytnou humanitární pomoc; ať zainteresované strany přestanou rozsévat smrt, zejména mezi bezbranným

obyvatelstvem, a najdou odvahu vyjednat mír, který je už očekáván příliš dlouho! Oslavený Ježíši, prosíme tě, abys povzbudil oběti bratrovražedného násilí v Iráku a podpořil naděje probuzené započítím vyjednávání mezi Izraelci a Palestinci. Prosíme, ať je učiněna přítrž konfliktům ve Středoafričské republice, ať přestanou kruté atentáty v některých regionech Nigérie a skončí se násilí v Jižním Súdánu. Prosíme tě, ať duše dojdou smíření a bratrské svornosti ve Venezuele. Pro tvoje Vzkříšení, jež letos slavíme společně s církvemi, které se drží juliánského kalendáře, prosíme, abys na Ukrajině osvítil a inspiroval snahy o zklidnění, aby všechny zainteresované strany za podpory mezinárodního společenství vyvinuly veškeré úsilí o zamezení násilí a přičinily se o budoucnost země v duchu jednoty a dialogu. Ať mohou dnes jako bratři všichni zvolat Христос воскрес (*Kristus vstal*).

Prosíme tě, Pane, za všechny národy země: Ty, který jsi přemohl smrt, daruj nám svůj život, daruj nám svůj pokoj!

(Velikonoční poselství papeže Františka, 20.4.2014)

2. neděle velikonoční

Jádrem této neděle, kterou končí velikonoční oktáv a kterou Jan Pavel II. ustanovil svátkem Božího milosrdenství, je pět oslavených Ran Ježíše zmrtvýchvstalého. Ukázal je hned poprvé, když se zjevil apoštolům večer prvního dne po sobotě, v den Zmrtvýchvstání. Ten večer tam ale nebyl Tomáš, a když mu apoštolové řekli, že viděli Pána, odpověděl, že neuvidí-li a nedotkne-li se oněch Ran, neuvěří. Osm dní poté se ve večěradle zjevil Ježíš mezi učedníky znovu, a Tomáš tam byl také. Ježíš se obrátil k Tomášovi a vyzval jej, aby se dotkl jeho Ran. A tehdy tento upřímný člověk, zvyklý ověřovat si vše osobně, poklekl před Ježíše a řekl: „Pán můj a Bůh můj!“ (*Jan 20,28*)

Ježíšovy Rány jsou pohoršením pro víru, ale jsou také potvrzením víry. Proto na Kristově oslaveném těle tyto Rány nemizejí, ale zůstávají. Jsou totiž trvalým znamením Boží lásky k nám a jsou nezbytné k víře v Boha. Nikoli k víře v to, že Bůh existuje, ale k víře v Boha, který je láska, milosrdenství a věrnost. Svatý Petr s použitím Izaiášových slov píše křesťanům: „Jeho Ranami jste uzdraveni.“ (*1Petr 2,24*; srv. *Iz 53,5*)

Svatý Jan XXIII. a svatý Jan Pavel II. měli odvahu dívat se na Ježíšovy Rány, dotýkat se jeho probodnutých rukou a otevřeného boku. Neostýchali se Kristova těla, nepohoršovali se nad ním a jeho křížem; nestyděli se za tělo bratra (srv. *Iz 58,7*), protože v každém trpícím člověku spatřovali Krista. Byli to dva odvážní muži plní odhodlanosti Ducha Svatého a vydali církvi a světu svědectví o Boží dobrotě a Božím milosrdenství. Byli to kněží, biskupové a papežové 20. století. Poznali jeho tragédie, ale nepodlehli jim. Mocnější v nich byl Bůh, silnější byla víra v Ježíše Krista, Vykupitele člověka a Pána dějin; silnější v nich bylo Boží milosrdenství, které se vyjevuje v těchto pěti Ranách; silnější byla mateřská blízkost Mariina. V těchto dvou mužích rozjímajících Kristovy Rány a dosvědčujících jeho milosrdenství přebývala „živá naděje“, společně s „nevýslovnou a zářivou radostí“ (*1Petr 1,3.8*). Naděje a radost, které Kristus dává svým učedníkům a které jim nic a nikdo nemůže odejmout. Velikonoční naděje a radost, které prošly palčivou zkouškou odříkání, sebezapření a přiblížení ke hříšníkům až do krajnosti, do omrzení z hořkosti onoho kalichu. Tuto naději i radost obdrželi oba papežové darem od Zmrtvýchvstalého Pána a v hojnosti je rozdávali Božímu lidu, jehož věčného uznání se jim dostalo. Touto nadějí a touto radostí dýchala první obec věřících v Jeruzalémě, jak podávají Skutky apoštolů

(Sk 2,42–47). Je to společenství, které žije podstatu evangelia, totiž lásku, milosrdenství, v jednoduchosti a bratrství.

A takový je obraz církve, který měl před sebou Druhý vatikánský koncil. Jan XXIII. a Jan Pavel II. spolupracovali s Duchem Svatým na obnově a aggiornamentu církve podle její původní fyziognomie, kterou jí v průběhu staletí propůjčili svatí. Nezapomínejme, že právě svatí posouvají církev vpřed a umožňují její růst. Svoláním koncilu svatý Jan XXIII. prokázal vnímavou poddajnost Duchu Svatému, nechal se vést a byl pro církev pastýřem, vůdcem vedeným Duchem Svatým. To byla jeho obrovská služba církvi, a proto o něm rád přemýšlím jako o papeži, který byl poddaný Duchu Svatému.

Svatý Jan Pavel II. byl v této službě Božímu lidu papežem rodiny. On sám jednou řekl, že by chtěl být připomínán jako papež rodiny. S potěšením to zdůrazňuji v souvislosti se synodem o rodině a s rodinami, synodem, při kterém nás on z nebe zajisté provází a podporuje.

Kéž se oba noví svatí pastýři Božího lidu přimlouvají za církev, aby byla poddajná Duchu Svatému. Kéž nás oba učí nepohoršovat se nad Kristovými Ranami a pronikat do tajemství Božího milosrdenství, které vždy doufá a vždy odpouští, protože vždycky miluje.

(Homilie papeže při mši 2. neděle velikonoční
– kanonizaci Jana XXIII. a Jana Pavla II., 27.4.2014)

3. neděle velikonoční

Evangelium vypráví o emauzských učednících (srv. *Lk 24,13–35*). Ti po jeho smrti a po sobotě opouštějí Jeruzalém a vracejí se smutní a sklíčení zpět do své obce jménem Emauzy. Během cesty se k nim připojil vzkříšený Ježíš, ale oni ho nepoznali. Když viděl jejich zármutek, nejdřív jim dal pochopit, že utrpení a smrt Mesiáše byly součástí Božího plánu a Písmo je předpovídalo. Tak v jejich srdcích opět zažehnul plamen naděje. V oné chvíli oba učedníci pocítí, že je onen muž mimořádně přitahuje, a zvou jej, aby ten večer zůstal u nich. Ježíš přijímá a vstupuje do jejich domu. A když u stolu žehnal a lámal chléb, poznali jej. On jim však zmizel z očí a ponechal je plné úžasu. Jakmile byli osvíceni Slovem, poznali vzkříšeného Ježíše při lámání chleba, které je novým znamením jeho přítomnosti. A vzápětí pocítili potřebu vrátit se do Jeruzaléma, aby ostatním učedníkům sdělili svoji zkušenost, jak se setkali s živým Ježíšem a rozpoznali jej právě při lámání chleba.

Cesta do Emauz se tak stává symbolem naší cesty víry: Písmo a eucharistie jsou nezbytnými prvky setkání s Pánem. Také často přicházíme na nedělní mši se svými starostmi, těžkostmi a zklamáními. Život nás někdy zraní a my přicházíme smutní do svých „Emauz“ a obracíme se zády k Božímu plánu. Vzdalujeme se Bohu. Liturgie Slova se nás však ujme, Ježíš vysvětlí Písmo, zažehne v našich srdcích plamen víry a naděje a ve svatém přijímání nám dodá sílu. Slovo Boží a eucharistie. Každý den čtème úryvek evangelia. Dobře si pamatujte: denně čtème evangelium a v neděli přistupujte k přijímání, abyste přijali Ježíše. Tak se to stalo emauzským učedníkům. Přijali Slovo, účastnili se lámání chleba a namísto sklíčenosti a porážky, jež pocítovali, byli naplněni radostí. Drazí bratři a sestry, Boží Slovo a eucharistie nás vždy naplní radostí. Dobře si to pamatujte! Jsi-li zarmoucen, vezmi si Boží Slovo! Jsi-li na dně, chop se Božího Slova, jdi na nedělní mši a přistup k přijímání, abys měl účast na Ježíšově tajemství! Boží Slovo a eucharistie nás naplňují radostí.

Na přímluvu Nejsvětější Panny Marie prosme, aby každý křesťan prožitím zkušenosti emauzských učedníků, zvláště při nedělní mši, znovu odhalil milost proměňujícího setkání s Pánem, se vzkříšeným Pánem, který je stále s námi. Boží Slovo nám v našich zmatcích vždycky dá orientaci a v naší únavě a našem zklamání nám lámaný Chléb vždycky umožní vydat se na cestu vpřed.

(Promluva papeže před modlitbou Regina coeli, 4.5.2014)

4. neděle velikonoční

Evangelista Jan v této čtvrté neděli velikonoční představuje obraz Ježíše jako Dobrého Pastýře. Rozjímání o tomto úryvku nám umožní chápat, jaký měl Ježíš vztah ke svým učedníkům. Byl to vztah založený na jemnocitu, lásce, vzájemném poznání a příslibu nezměrného daru: „Já jsem přišel – říká Ježíš – aby měli život a aby ho měli v hojnosti.“ (*Jan 10,10*) Tento vztah je vzorem vztahů mezi křesťany i lidských vztahů.

Mnozí se dnes, stejně jako v Ježíšově době, nabízejí za „pastýře“ našich životů, avšak jedině Zmrtvýchvstalý je pravým Pastýřem, který nám dává život v hojnosti. Vybízím všechny, aby měli důvěru v Pána, který nás vede. On nás nejenom vede, ale doprovází nás a jde s námi. Naslouchejme s otevřenou myslí a otevřeným srdcem jeho Slovu, abychom sytili svoji víru, osvěcovali svoje svědomí a následovali učení evangelia.

Tuto čtvrtou neděli se modlíme za pastýře církve, za všechny biskupy, včetně tohoto římského, a za všechny kněze! Zejména za novokněze. Ať nám pastýřům Pán pomáhá zachovávat vždycky věrnost Mistrovi, být moudrými vůdci a osvěcovat Boží lid, který nám byl svěřen. A prosím také vás, abyste nám pomáhali být dobrými pastýři. Jednou jsem četl krásnou myšlenku o tom, jak Boží lid pomáhá biskupům a kněžím, aby byli dobrými pastýři. Bylo to ve spise sv. Cesaria z Arles, jednoho z církevních otců prvních století. Vysvětloval, jak má Boží lid pomáhat pastýřovi, a podal tento příklad: Když má telátko hlad, jde ke krávě, svojí matce, aby dostalo mléko. Kráva mu však nedává hned a zdá se, že si je chce nechat. Co učiní telátko? Čumáčkem tluče na vemeno, aby vyšlo mléko. Je to krásný obraz. „Tak také vy – píše onen světec – musíte být s pastýři a stále klepat na jejich dveře, na jejich srdce, aby vám dali mléko nauky, mléko milosti a mléko vedení.“ Prosím vás tedy, abyste obtěžovali pastýře a rušili nás, všechny pastýře, abychom mohli dávat mléko milosti, nauky a vedení. Obtěžujte! Pomyslete na onen krásný obraz telátka, jak obtěžuje matku, aby mu dala jíst.

Každý pastýř, který následuje Ježíše, „je někdy vpředu, aby ukazoval cestu a povzbuzoval naději lidu, jindy je svou prostou a milosrdnou blízkostí prostě uprostřed všech a v určitých okolnostech musí kráčet za lidem, aby pomohl těm, kteří zaostali“. (*Evangelii gaudium*, 31) Kéž jsou všichni pastýři takoví! Vy však pastýře obtěžujte, aby poskytovali vedení nauky i milosti.

Na tuto neděli připadá Světový den modliteb za povolání. V letošním Poselství jsem připomněl, že „každé povolání – i při mnohosti různých cest

– vyžaduje, abychom stále vycházeli ze sebe a zaměřovali svůj život na Krista a na jeho evangelium“. (*Evangelii gaudium*, 2) Povolání následovat Ježíše je proto současně vzrušující a náročné. K jeho realizaci je nutné neustále pěstovat hluboké přátelství s Pánem, což umožňuje žít z něho a pro něho.

Modleme se, aby i v této době mnozí mladí muži uslyšeli Pánův hlas, kterému stále hrozí, že bude přehlušen spoustou jiných hlasů. Modleme se za mladé muže, aby uslyšeli hlas Pána, jenž je volá ke kněžství. Modleme se za všechny mladé, kteří jsou povoláni.

(Promluva papeže před modlitbou Regina coeli, 11.5.2014)

5. neděle velikonoční

Dnes nám čtení ze Skutků apoštolů ukazuje, že také v prvotní církvi se objevují první napětí a první neshody. V životě konflikty existují, problémem je, jak jim čelit. Až do té doby byla jednota křesťanské obce favorizována příslušností k jedinému etniku a jediné kultuře, té židovské. Jakmile se však křesťanství, které je určeno všem národům, otevírá řeckému kulturnímu prostředí, zmizí tato homogenita a vznikají první těžkosti. Tehdy se vzrývá nespokojenost, objevují se stížnosti, mluví se o zvýhodňování a nerovném zacházení. A děje se to i v našich farnostech! Pomoc komunity lidem v nouzi – vdovám, sirotkům a chudým vůbec – jako by privilegovala křesťany hebrejského původu oproti těm ostatním.

Tváří v tvář tomuto konfliktu se tedy apoštolové chopí situace, svolají širší shromáždění učedníků a společně o této otázce diskutují. Všichni. Problémy se totiž nevyřeší tím, že se bude dělat, jako by neexistovaly! Je krásná tato konfrontace mezi pastýři a ostatními věřícími! Dojde se tak k rozdělení úkolů. Apoštolové učiní návrh, který všichni přijmou: oni se budou věnovat modlitbě a službě Slova, zatímco sedm mužů, jáhnů, bude sloužit při stole chudým. Těch sedm nebylo vybráno proto, že byli odborníky na podnikání, nýbrž proto, že byli poctiví a měli dobrou pověst, byli plni Ducha Svatého a moudrosti. A byli ustanoveni k této službě vkládáním rukou apoštolů. A tak se od oné nespokojenosti, oněch stížností, řečí o zvýhodňování a nerovném zacházení dojde k řešení. Konfrontací, diskuzí a modlitbou se v církvi řeší konflikty. Konfrontací, diskuzí a modlitbou; v jistotě, že řeči, závist a žárlivost nemohou nikdy vést ke svornosti, harmonii a pokoji. Také zde Duch Svatý dovršil očekávání, což nám umožňuje chápat, že ponecháme-li vedení Duchu Svatému, dovede nás k harmonii, jednotě a respektování různosti darů a talentů. Rozuměli jste dobře? Žádné klevety, žádná závist a žárlivost. Jasně? (*aplous*)

Panna Maria kéž nám pomáhá být poddajnými Duchu Svatému, abychom dovedli vzájemně se mít v úctě, stále hlouběji se sbližovat ve víře a lásce a mít otevřené srdce pro potřeby bratří.

(Promluva papeže před modlitbou Regina coeli, 18.5.2014)

6. neděle velikonoční

„To bude pro vás znamením: Naleznete děťátko zavinuté do plének a položené v jeslích.“ (Lk 2,12) Je to veliká milost slavit eucharistii v místě, kde se narodil Ježíš. (6. neděli velikonoční v roce 2014 slavil papež František na Náměstí jesliček v Betlémě.) Dítě Ježíš narozené v Betlémě je znamením daným Bohem těm, kteří očekávali spásu, a navždy zůstane znamením Boží něhy a přítomnosti Boha ve světě. Anděl říká pastýřům: „To bude pro vás znamením: Naleznete děťátko...“ Také dnes jsou děti znamením. Znamením naděje, života, ale také diagnostickým znamením stavu zdraví rodiny, společnosti a celého světa. Jsou-li děti přijímány, milovány, chráněny a opatrovány, je rodina zdravá, společnost lepší a svět lidštější. Pomysleme na dílo, které koná institut Effeta Pavla VI. pro palestinské hluchoněmé děti. Je to konkrétní znamení Boží dobroty, konkrétní znamení toho, že se společnost stává lepší.

Bůh dnes říká také nám, mužům a ženám 21. století: To bude pro vás znamením: hleďte dítě... Betlémské dítě je křehké jako všichni novorozenci. Neumí mluvit, a přece je Slovem, které se stalo Tělem a přišlo změnit srdce a život lidí. To Dítě je jako každé jiné dítě slabé a potřebuje pomoc a ochranu. Také dnes mají děti zapotřebí přijetí a ochranu již od mateřského lůna.

V tomto světě, který rozvinul ty nejsofistikovanější technologie, bohužel stále existují děti žijící v nelidských podmínkách, žijící na okraji společnosti, na periferiích velkých měst nebo v zemědělských oblastech. Mnoho dětí je dodnes vykořisťováno, zotročováno a jsou vystaveny násilí, špatnému zacházení a ilegálnímu obchodování. Příliš mnoho dětí je dnes uprchlíky, utečenci, často ztroskotanci na mořích, zvláště ve vodách Středozemního moře. Za to všechno se dnes stydíme před Bohem, před tím, který stal Dítětem.

A ptáme se: Kdo jsme my tváří v tvář Dítěti Ježíši? Kým jsme před dětmi dneška? Jsme jako Maria a Josef, kteří přijímají Ježíše a starají se o něj s mateřskou a otcovskou pečlivostí? Anebo jsme jako Herodes, který jej chce zlikvidovat? Jsme jako pastýři, kteří pospíchají, aby se mu poklonili a uctili jej svými nepatrnými dary? Anebo jsme lhostejní? Možná jsme rétory či pobožňůstkáři; lidmi zneužívajícími obraz chudých dětí za účelem zisku? Jsme schopni být u nich a „ztrácet“ s nimi čas? Umíme jim naslouchat,

pečovat o ně, modlit se za ně a s nimi? Anebo je přehlízíme, abychom se mohli zaobírat svými zájmy?

„To bude pro nás znamením: Naleznete děťátko...“ Možná že ono dítě pláče. Pláče z hladu nebo je mu zima anebo chce pochovat... I dnes děti pláčou, velmi pláčou a jejich pláč nás vyzývá. Ve světě, který denně zahazuje tuny potravin a léků, existují děti, které marně pláčí, protože mají hlad nebo je trápí snadno léčitelné nemoci. V době, která hlásá ochranu nezletilých, se obchoduje se zbraněmi, jež jsou dávány do rukou vojákům, kteří jsou ještě dětmi, a obchoduje se s produkty vyrobenými malými dětskými otroky. Jejich pláč je dušen, těmto dětem je v pláči bráněno: musí bojovat, pracovat a nemohou plakat. Ale pláčí pro ně matky, Ráchely dneška oplakávají svoje děti a nejsou k utišení (srv. *Mt 2,18*).

„To vám bude znamením: Naleznete děťátko...“ Dítě Ježíš narozené v Betlémě, každé dítě, které se kdekoli na světě narodí a vyrůstá, je diagnostickým znamením umožňujícím prověřit stav zdraví naší rodiny, naší společnosti, našeho národa. Z této otevřené a poctivé diagnózy může vytrysknout nový styl života, ve kterém již nebudou konfliktní vztahy, útlak a konzumismus, ale vztahy bratrství, odpuštění, smíření, sdílení a lásky.

O Maria, Ježíšova Matko, ty, která jsi přijala, nauč nás přijímat, ty, která ses klaněla, nauč nás klanět se, ty, která jsi následovala, nauč nás následovat. Amen.

(Homilie papeže Františka při mši svaté v Betlémě, 25.5.2014)

7. neděle velikonoční

Dnes se někde slaví slavnost Nanebevstoupení Páně, ke kterému došlo čtyřicet dní po Velikonocích. O tomto závěrečném odchodu Pána Ježíše od jeho učedníků a z tohoto světa referují Skutky apoštolů (srv. *Sk* 1,2.9). Matoušovo evangelium zase informuje o poslání, které Ježíš dává učedníkům, tedy o výzvě, aby šli zvěstovat všem národům jeho poselství spásy (srv. *Mt* 28,16–20). „Jít“ nebo lépe „odejít“ je klíčovým slovem dnešní slavnosti. Ježíš odchází k Otci a přikazuje učedníkům, aby odešli do světa.

Ježíš odchází, vystupuje na nebe, tj. vrací se k Otci, od něhož byl poslán na svět. Vykonal tady své dílo, a vrací se tudíž k Otci. Nejde však o separaci, protože on s námi zůstává stále a novým způsobem. Svým nanebevstoupením Pán přitahuje zraky apoštolů – i nás – k výšinám nebe, aby nám ukázal, že cílem naší cesty je Otec. On sám řekl, že odejde, aby nám tam připravil místo. Ježíš je však přítomen a působí v událostech lidských dějin mocí a dary svého Ducha. Je vedle každého z nás, i když jej naše oči nevidí. On nás provází, vede, bere za ruku a pozvedá, když padáme. Vzkříšený Ježíš je nablízku pronásledovaným a diskriminovaným křesťanům. Je nablízku každému muži a ženě. Je nablízku každému z nás. Také dnes je tady s námi na náměstí. Pán je s námi. Věříte tomu? Řekněme to tedy společně: Pán je s námi!

Ježíš vracející se na nebe přináší Otci dar. Jaký? Svoje Rány. Jeho skvoucí tělo je bez podlitin a šrámů od bičování, ale uchovává si ony Rány. Po návratu je ukazuje Otci a říká: „Pohleď, Otče, to je cena odpuštění, které jsi udělil.“ Když Otec pohlédne na Ježíšovy Rány, vždy nám odpustí. Nikoli proto, že jsme dobří, ale proto, že Ježíš za nás zaplatil. Pohledem na Ježíšovy Rány se Otec stává milosrdným. V tom dnes spočívá velká Ježíšova práce v nebi: ukazovat Otci cenu odpuštění, tedy tyto Rány. Je v tom něco krásného, co nás povzbuzuje, abychom neměli strach žádat o odpuštění. Otec vždycky odpouští, protože hledí na Ježíšovy Rány, hledí na náš hřích a odpouští. Avšak Ježíš je přítomen také prostřednictvím církve, kterou poslal, aby pokračovala v jeho poslání. Poslední Ježíšova slova k apoštolům tvoří příkaz odejít: „Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy.“ (*Mt* 28,19) Je to důrazný pokyn, není volitelný. Křesťanské společenství je společenstvím, které vychází, je na odchodu. Ba více: církve se zrodila na odchodu. Řeknete mi: a co klauzurní komunity? Ano, také ty, protože stále

vycházejí s modlitbou a otevřeným srdcem do světa, k Božím obzorům. A staří a nemocní? Ti také, modlitbou a spojením s Ježíšovými Ranami.

Svým učedníkům misionářům Ježíš praví: „Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28,20) Sami bez Ježíše nemůžeme činit nic! Na apoštolské dílo nestačí naše síly, naše zdroje, naše struktury, třebaže jich je zapotřebí. Bez Pánovy přítomnosti a síly jeho Ducha je naše, byť dobře organizovaná práce neúčinná. A takto jděme a říkejme lidem, kdo je Ježíš.

(Promluva papeže před modlitbou Regina coeli, 1.6.2014)

Slavnost seslání Ducha Svatého

Všichni byli naplněni Duchem svatým.“ (Sk 2,4) Když Ježíš promlouval k apoštolům při Poslední večeři, řekl, že jim po svém odchodu z tohoto světa pošle Otcův dar, tedy Ducha Svatého (srv. Jan 15,26). Tento příslib se mocně uskutečnil v den Letnic, kdy Duch Svatý sestoupil na učedníky shromážděné ve večeřadle. Toto seslání, byť mimořádné, nezůstalo izolováno a omezeno na onu chvíli, nýbrž je událostí, která se obnovovala a dosud obnovuje. Oslavený Kristus po Otcově pravici nadále uskutečňuje svůj příslib a sesílá na církev oživujícího Ducha, který nás učí, připomíná nám a umožňuje promlouvat.

Duch Svatý nás učí: je to vnitřní Učitel. Vede nás životními situacemi po správné cestě. Učí nás cestě. V počátcích církve bylo křesťanství nazýváno „cesta“ (srv. Sk 9,2) a sám Ježíš je Cesta. Duch Svatý nás učí jej následovat, kráčet v jeho šlépějích. Spíše než učitelem nauky je Duch Svatý učitelem života. A součástí života je zajisté také vědění, poznání, avšak v rámci širšího a harmonického horizontu křesťanské existence.

Duch Svatý nám připomíná. Připomíná nám všechno, co řekl Ježíš. Je živou pamětí církve. Připomíná nám a dává nám chápat Pánova slova. Toto připomínání v Duchu a díky Duchu není nějakou mnemotechnikou, nýbrž podstatným aspektem Kristovy přítomnosti v nás a v jeho církvi. Duch pravdy a lásky nám připomíná všechno, co Kristus řekl, umožňuje nám stále více pronikat smysl jeho slov. My všichni ze zkušenosti známe, že v určité chvíli v jakékoli situaci se objeví nějaká myšlenka a pak další, která se pojí s úryvkem Písma. Duch nás vede touto cestou živé paměti církve. A vyžaduje od nás odpověď. Čím je naše odpověď velkodušnější, tím více se Ježíšova slova v nás stávají životem, stávají se postoji, rozhodnutími, gesty, svědectvími. Duch nám v podstatě připomíná přikázání lásky a volá nás, abychom jej žili. Křesťan bez paměti není pravý křesťan, je křesťanem na půli cesty, mužem či ženou, který je vězněm aktuální chvíle a který své dějiny nechápe jako poklad, neumí je číst a žít jakožto dějiny spásy. S pomocí Ducha Svatého však můžeme interpretovat vnitřní vnuknutí a životní události ve světle Ježíšových slov. A tak v nás roste moudrost paměti, moudrost srdce, která je darem Ducha.

Duch Svatý nás učí, připomíná nám a také nám umožňuje mluvit s Bohem a s lidmi. Křesťané nejsou němí, duševně němí. Na to není místo. Umožňuje nám mluvit s Bohem v modlitbě. Modlitba je dar, který dostáváme zdarma;

je dialogem s ním v Duchu Svatém, který prosí v nás, umožňuje nám obracet se k Bohu a nazývat jej Otcem, Tatínkem, Abba (srv. *Řím 8,15, Gal 4,4*) a není to jenom „slovo“, ale realita, my skutečně jsme Boží děti. „Všichni, kdo se dávají vést Božím Duchem, jsou Boží synové.“ (*Řím 8,14*) Umožňuje nám mluvit v úkonu víry. Nikdo z nás nemůže říci „Ježíš je Pán“ bez Ducha Svatého, jak jsme v dnešním čtení slyšeli. Duch nám umožňuje mluvit s lidmi v bratrském dialogu. Pomáhá nám mluvit s druhými a rozpoznávat v nich svoje bratry a sestry, mluvit přátelsky, laskavě a mírně, chápat úzkosti a naděje, smutky i radosti druhých.

Ale ještě více: Duch Svatý nám umožňuje promlouvat k lidem také v proroctví, to znamená, že z nás činí skromný a poddajný přívod Božího Slova. Proroctví je pronášeno směle a otevřeně, ukazuje rozpory a nespravedlnosti, ale vždycky mírně a konstruktivně. Prostoupení Duchem Svatým můžeme být znamením a nástrojem Boha, který miluje, slouží a obdarovává životem.

Ježíš byl k apoštolům rezolutní: neměli odcházet z Jeruzaléma dříve, než se jim dostalo moci Ducha Svatého (srv. *Sk 1,4.8*). Bez něho není poslání, není evangelizace. Proto spolu s celou církví, naší Matkou katolickou církví voláme: Přijď Duchu Svatý!

(Homilie papeže Františka
na Slavnost seslání Ducha Svatého, 8.6.2014)